

A Fővárosi Ítéltábla a Radnay és Virág Ügyvédi Iroda (.....) által képviselt felperesnek dr. Ruzsek Róbert ügyvéd (.....) által képviselt alperes ellen kötelmi jogi jognyilatkozat pótlása, ingatlan-nyilvántartási jog törlése iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2018. február 13-án kelt 9.G.41.675/2017/4. számú ítélete ellen az alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - nyilvános tárgyaláson - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget, az államnak külön felhívásra 3.000 (háromezer) forint meg nem fizetett csatlakozó fellebbezési illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 5.000 (ötezer) forint csatlakozó fellebbezési illetéket.

Az alperes által meg nem fizetett 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felek 2004. szeptember 16-án a „meglévő szőlő- és borfeldolgozó építészeti és technológiai korszerűsítés változatlan kapacitás mellett” elnevezéssel támogatási szerződést kötöttek, amely szerint az alperes jogelődje (továbbiakban: alperes) támogatóként a kedvezményezett felperesnek a beruházás költségeinek részbeni fedezeteként vissza nem térítendő támogatást nyújtott. Az alperes szerződéses kötelezettségvállalása arra irányult, hogy a felperes beruházásához utófinanszírozás keretében 217.495.192,- forint összegű támogatást nyújtson. A felperes a beruházást a helyrajzi számú ingatlanon volt köteles az utolsó mérföldkö időpontjáig befejezni. Az ütemezéssel összesen nyolc mérföldkö teljesítési határidejét és pénzügyi feltételeit szabták meg. Az alperes a teljesítés és részelszámolás, valamint a záróelszámolás elfogadása után három hónappal kitűzött határidőben volt köteles a támogatási részösszegek átutalására. A szerződés értelmében a beruházás akkor befejezett, ha a szerződésben és a pályázatban meghatározott cél, feladat a pályázat és a szerződés szerint, valamint a hatósági és az egyéb üzemeltetéshez szükséges engedélyek és előírások szerint teljesült, ezután az alperes a felperes zárójelentését el is fogadta. A szerződés elállási jogot biztosított az alperes javára abban az esetben, ha a felperes a 161/2003. (X. 13.) Korm. rendeletben meghatározott csalást elkövette, vagy ha a pályázatával, a támogatás igénylésével, a projekt megvalósításával kapcsolatban bűncselekményt követett el.

A beruházás ütemezését, az egyes mérföldkövek határidejét a felek többször módosították. A módosítással kijelölt hatodik mérföldkö befejezéséig az alperes a szerződéses kötelezettségeit

teljesítette, a támogatási részösszegeket a felperesnek megfizette. A hetedik és nyolcadik mérőföldkő teljesítési határideje módosult, a hetedik mérőföldkő kivitelezését 2006. augusztus 30-ával, a nyolcadik, a záró mérőföldkő kivitelezését 2006. szeptember 8-ával jelölték ki.

A felperesnek eddig kellett a beruházást befejeznie, illetve az ehhez kötött elszámolást benyújtania az alpereshez.

A szerződés hatályát meghatározóan felperes kötelezettség-vállalása kiterjedt arra is, hogy a projektben meghatározott beruházást az amortizációs időn belül, de legalább öt évig a vonatkozó engedélyek, előírások betartásával használja, üzemeltesse. Ezen időtartam alatt a felperesnek a folyamatosan meg kellett felelnie a pályázati felhívásban meghatározott jogosultsági kritériumoknak.

A szerződés értelmében akkor, ha az alperes elállt a szerződéstől, a felperes kötelezetté vált az igénybe vett támogatási összeg elálláskor érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamattal visszafizetésére. A szerződésből eredő kötelezettségek biztosítására a.... helyrajzi számú ingatlanra jelzálogjogot jegyezhetek be az alperes javára a támogatási összeg és járulékai erejéig. A zálogjogosult alperes a zálogjoga alapján akkor érvényesíthet követelést, ha a zálogkötelezett felperes a támogatási szerződés megszegéséből eredő fizetési kötelezettségét határidőre nem, vagy nem teljes összegben teljesíti. A jelzálogjogot alapító szerződés értelmében a jelzálogjog akkor szűnhet csak meg, ha a felperes a támogatási szerződés alapján fennálló valamennyi kötelezettségét teljesítette. A zálogjogosult a jelzálogjog megszűnését követő tizenöt napon belül lett volna köteles az ingatlan-nyilvántartási törléshez szükséges nyilatkozat kiadására.

A hetedik mérőföldkőhöz tartozó elszámolást a felperes 2006. augusztus 30-án az alpereshez benyújtotta. Ennek alapján 91.020.976 forint támogatási összeg kifizetését igényelte.

Az alperes 2006. október 11-én helyszíni ellenőrzést tartott és ennek során megállapította, hogy az adott ütemben tervezett berendezések csak egy részben voltak leszállítottak, ezért a beruházás céljának megvalósulását veszélyeztetve látta. A szabálytalansági eljárás kezdeményezése után azonban az a döntés született meg, hogy a megindult eljárás 2006. november 21-én megszüntethető. A döntést megelőzően ugyanis - 2006. október 27-én - az alperes rendkívüli helyszíni ellenőrzést tartott. Megállapította, hogy a szabálytalanság tárgyát képező valamennyi berendezés és tartály leszállított volt.

A 2006. október 31-i üzemeltetői nyilatkozat valamennyi berendezés működését tanúsította. A helyszíni ellenőrzés megállapítása a korábban észlelt szabálytalanság orvoslására utalt.

A felperes még ezt megelőzően 2006. szeptember 8-án terjesztette elő a nyolcadik mérőföldkővel kapcsolatos, és az egész beruházásra vonatkozó úgynevezett záróelszámolást. Ennek alapján további 1.377.259 forint támogatási összeg kifizetését kérte.

Az alperes 2006. december 8-án újabb helyszíni ellenőrzést tartott. A vizsgálata keretében különböző okiratokat és dokumentumokat vett át a felperestől.

Az alperes a hetedik és a nyolcadik mérőföldkőhöz tartozó részeket, azaz összesen 92.398.235 forint támogatási összeget nem fizette meg a felperesnek.

Az Európai Csalás Elleni Hivatal (továbbiakban: Hivatal) 2006. december 13-án állampolgári bejelentés alapján vizsgálatot rendelt el, és ennek eredményét vizsgálati zárójelentésben foglalta össze. A nyomozás alatt feltárt adatokból arra következtetett, hogy szabálytalanság történt, hiszen összehangolt erőfeszítéseket tettek arra, hogy jogosulatlanul jussanak közösségi támogatásokhoz. A Hivatal azt tanácsolta az alperesnek, hogy minden további kifizetést függesszen fel, illetve kezdeményezze a már kifizetett támogatási összeg behajtását. Javasolta a feljelentés megtételét is.

Az alperes 2007. október 16-án tájékoztatta a felperest az újabb szabálytalansági eljárás megindításáról. Tudatta vele, hogy a kifizetések engedélyezését felfüggeszti. Az intézkedés indokaként a Hivatal jelentését jelölte meg. E jelentés alapján az alperes 2007. év decemberében feljelentést is tett. A Vám- és Pénzügyőrség Közép-magyarországi Regionális Nyomozóhivatala folytatta le a nyomozást.

A felperes az alperessel szembeni keresetében a hetedik és nyolcadik mérföldkőhöz tartozóan, összesen 92.398.235 forint támogatási összeg megfizetését igényelte. A bíróság a 2009. június 4-én jogerős ítéletével abban a peres eljárásban kötelezte az alperest a támogatási szerződés teljesítésére, azaz 92.398.235 forint pénzbeni szolgáltatás teljesítésére és a késedelmi kamat megfizetésére. A bíróság a felek nyilatkozatai és az okiratok tartalma alapján való tényként fogadta el, hogy a felperes a támogatási szerződéssel és a Polgári Törvénykönyv szabályaival összhangban szerződésszerűen teljesített. Az ítélet meghozatalának napjáig az alperes a támogatási szerződéstől nem állt el, mindössze a kifizetések engedélyezésének folyamatát függesztette fel. A bíróság ítélete azon alapult, hogy a felfüggesztésre legfeljebb hatvan napig volt lehetőség, ez a határidő azonban az intézkedés meghozatalától számítottan többszörösen is eltelt. A jogerős ítélet szerint az alperesnek a szerződés alapján arra nem volt joga, hogy a folyamatban lévő büntetőeljárásra és nyomozásra tekintettel határozatlan ideig tartóan hosszabbítsa meg a felfüggesztés hatályát. A jogerős ítélet ezért az ítélet meghozatalának napján is hatályban lévő szerződés alapján marasztalta az alperest.

Az alperes a jogerős ítélet alapján a támogatási összegeket a felperesnek úgy fizette meg, ahogy azokat a felperes azonnali beszédési megbízással emeltette le az alperes számlájáról.

A felperes vezető tisztségviselőjével és büntőrsaival szemben jogosulatlan gazdasági előny megszerzésének büntette és más bűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban a vádhatóság a 2010. január 24-i vádiratával - a büntőrsai mellett - a felperes törvényes képviselőjét jogosulatlan gazdasági előny megszerzése büntettének kísérletével, valamint az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek megsértése büntettének kísérletével vádolta. A vádirat utalt arra, hogy e per felperese 2004. szeptember 16-án kötött támogatási szerződést az alperes jogelődjével. A vádirat szerint a felperes vezető tisztségviselője 2006. augusztus 25-én kelt átadás-átvételi jegyzőkönyvben, a 2006. augusztus 26-i üzembe helyezési jegyzőkönyvben valótlan nyilatkozatokat tett, ezt benyújtva az alperes jogelődjéhez. Valótlan nyilatkozat volt, hogy a megjelölt gépeket a felperes vezető tisztségviselője átvette, majd a gépeket üzembe helyezte. Nem voltak leszállítottak a vádirat szerint a gépek, ezt fedte fel a 2006. október 11-i helyszíni ellenőrzés. Olyan valótlan tartalmú nyilatkozatokat tett a felperes vezető tisztségviselője, amelyeknek valótlanágáról tudomással bírt, ugyanakkor a hetedik mérföldkőhöz tartozó elszámolás e szerint volt benyújtott 2006. augusztus 30-án. A vádirat szerint ez annak érdekében volt benyújtott, hogy a felperes a 91.020.976 forint támogatási összeget megszerezze. Felidézte ugyanakkor azt is a vádirat, hogy a 2006. október 11-i helyszíni ellenőrzést követően felfüggesztette a támogató a további kifizetést, majd a 2006. október 27-i helyszíni ellenőrzés alkalmával megállapította, hogy valamennyi berendezést és tartályt leszállították.

A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2013. szeptember 19-én meghozott, 25.Bf.7259/2013/9. számú jogerős ítéletével megállapította, hogy a felperes vezető tisztségviselője és társai a 2012. évi C. törvény 396. § (7) bekezdésébe ütköző költségvetési csalás büntettét követték el. A felperes vezető tisztségviselőjére a fellebbezéssel támadott ítélettel kiszabott pénzbüntetést a másodfokú bíróság mellőzte és a vezető tisztségviselőt megrovásban részesítette vádlottként a büntőrsával együtt. Emellett helybenhagyott volt a Pesti Központi Kerületi Bíróság 5.B. 10012/2013/3. számú ítélete, amellyel a bíróság a felperes vezető tisztségviselőjét egy rendbeli költségvetési csalás büntettében találta bűnösnek, és vádlottként 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. Az elsőfokú bíróság az alperes jogelődjének magánfélként előterjesztett polgári jogi igényét ugyan

elutasította, de az ezzel kapcsolatos rendelkezést a fellebbviteli bíróság mellőzte. A fellebbviteli bíróság határozata szerint is a felperes vezető tisztségviselőjét terhelte a felelősség az általa benyújtott okiratok valóságtartalmáért. Kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az Olaszországban gyártott gépek nem készültek még el, a Magyarországon gyártott gépek pedig nem voltak leszállítottak a tállyai telephelyre. Nem változtatott az okiratok hamis voltán az, hogy az alperes jogelődje a szerződéstől nem állt el. A jogerős határozat szerint a sértett jogtárgy alapján közbizalom elleni bűncselekményt követett el a felperes törvényes képviselője. E bűncselekménynek konkrét sértettje nem volt, az alperes jogelődje nem lehetett sértett, ezért magánfélként sem léphetett fel.

Az alperes 2013. december 16-i nyilatkozatával tudatta a felperessel, hogy az azonnali beszédési megbízással megfizettetett támogatási összegekhez a jogerős ítélet alapján ugyan hozzájuthatott, de ez nem jelenti, hogy a projekt befejezett lett volna, hiszen „fizikai záró jegyzőkönyv” nem volt kiállított. Ennek hiányában az üzemeltetési időszak meg sem kezdődhetett, így nyilvánvalóan az nem is telhetett le. Az alperes ezért megtagadta annak a nyilatkozatnak a kiadását, amelyet a felperes igényelt jelzálog jelzálogjoggal terhelt ingatlanról törléséhez.

A felperes a jogi képviselője útján 2014. november 27-i nyilatkozatával ismételtén kérte a jelzálogjog törlését, hivatkozva arra, hogy az „ingatlan szabaddá tétele nyilvánvaló érdeke”.

A 2014. december 10-i nyilatkozatával az alperes közölte a felperessel, hogy a szerződéssel biztosított elállási jog megnyíltára hivatkozással a felek szerződését az egyoldalú jognyilatkozatával felbontja. Az elállás okaként jelölte meg többek között, hogy a Fővárosi Törvényszék a 25.Bf.7259/2013/9. számú ítéletével jogerősen elítélte a felperes ügyvezetőjét az elkövetett költségvetési csalás miatt. Ez összefüggésben volt a megindult szabálytalansági eljárással. Az alperes utalt arra, hogy a meghozott ítélet miatt a szabálytalansági eljárást nem lehetett lezárni szankció nélkül. Olyan szabálytalanság történt, amely jogszabálysértő volt, s az nem orvosolható, de nem is csekély jelentőségű. A szankció alkalmazásánál figyelembe kellett vennie az Európai Közösség és a Magyar Köztársaság pénzügyi érdekeit. Az elállást az alapozta meg, hogy a felperes képviselője bűncselekményt követett el azért, hogy a támogatás egy részéhez hozzájusson. Az elkövetett bűncselekmény sértette Magyarország pénzügyi érdekeit. A kedvezményezett nagy mértékben közrehatott a szabálytalanság keletkezésében. A szabálytalanság keletkezése felróható volt a kedvezményezettnek, és az elég súlyos szabálytalanságnak minősült. Az elállási jog több okból is megnyílhatott az alperes szerint, ezért a szerződés felbontásával igényt tartott a támogatási összeg visszafizetésére. Tudatta a felperessel, hogy miután a biztosítékot a szerződés hatálya alatt, illetve a szerződésből származó követelések biztosítására mindvégig fenn kell tartani, a „Fizikai záró jegyzőkönyv” hiányában a projekt nem is volt befejezettnek tekinthető, az elállás alapján a visszakövetelés joga nyílt meg, a jelzálogjog a szerződés alapján változatlanul fenntartható, azaz a törléshez igényelt nyilatkozat megtagadása jogos okkal volt indokolható. Egyértelműen és kiemelten elállási okként tüntette fel az alperes, hogy megnyílhatott a szerződés egyoldalú felbontásának joga akkor, amikor a felperes a pályázatával, a támogatás igénylésével, a projekt megvalósításával kapcsolatban bűncselekményt követett el. Az alperes a felperes visszafizetési kötelezettségét a támogatást nyújtó a kamatokkal növelten, 204.360.203 forint összegben írta elő.

Miután a felperes a jogi képviselője útján változatlanul a jelzálogjog törléséhez szükséges szerződéses nyilatkozat kiadását kérte az alperestől, az alperes ezt a 2015. február 13-i nyilatkozatával ismételtén azzal az indokolással tagadta meg, hogy a szerződéses biztosíték mindaddig fennáll, amíg a támogatási szerződés alapján a visszakövetelés igényével megjelölt összeget a felperes vissza nem fizeti.

Az ingatlanügyi hatóság 2015. szeptember 14-én meghozott határozatával a felperes jelzálogjog törlésére irányuló kérelmét érdemi vizsgálat nélkül, széljegy törlése mellett elutasította. E végzés indokolása szerint a kérelmet előterjesztő felperes a törlési kérelemhez nem mellékelte azt az okiratot, amely igazolta, hogy a jogosult alperes javára bejegyzett jelzálogjog törölhető.

A felperes 2015. július 10-én előterjesztett, utóbb módosított keresetében a perbeli, helyrajzi számú ingatlanra az alperes jogelődje javára bejegyzett jelzálogjog törléséhez szükséges hozzájáruló nyilatkozat ítélettel pótlását, alperes perköltségben marasztalását kérte. Érvelése szerint a támogatási szerződés kölcsönös teljesítéssel megszűnt, és azt követően az alperes jogos ok nélkül tagadta meg a jelzálogjog törléséhez szükséges nyilatkozat kiadását. Állította, hogy a szerződés megszűnését követően attól az alperes jogszerűen nem állhatott el, ily módon a teljesítéssel megszűnt szerződést nem lehet felbontani. Utalt a 2006. október 27-i rendkívüli helyszíni ellenőrzés eredményére, hangsúlyozva, hogy a szerint a korábban észlelt szabálytalanságot orvosolták, emiatt a szabálytalansági eljárás meg is szűnt, a bíróság jogerős ítéletben kötelezte az alperest a hetedik és nyolcadik mérföldkőhöz tartozó támogatási összeg megfizetésére. Nem vitatta, hogy bűncselekmény elkövetése miatt képviselőjét jogerősen elítélte a bíróság, ám állította, hogy vele szemben a legenyhébb büntetést szabták ki.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes költségben való marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a szerződés teljesítése, a projekt tartama két részre oszlott, az egyik a beruházási, a másik a fenntartási időszak volt. A beruházási időszak a zárójelentés elfogadásával zárulhatott csak le, erre azonban nem került sor, így a fenntartási időszak el sem kezdődhetett. A biztosítéknak a támogatási feltételek szerint a fenntartási időszak végéig fenn kellett állnia, ezért a projekt teljes ideje alatt megilleti a zálogjog. Állította, hogy bűncselekmény elkövetésével a felperes szerződéses kötelezettsége jogszerűen nem volt teljesíthető, ezért a teljesítéshez fűződő hatály nem állhatott be. A teljesítéshez fűződő hatály beálltát a zárójelentés elfogadásának hiánya is kizárta. Kiemelte, hogy a támogatási szerződés kifejezetten nevesítette a teljesítést kizáró feltételek között a bűncselekmény elkövetését, illetve az azzal összefüggő jogkövetkezményeket. A szerződés felbontása folytán megnyílt a támogatás visszakövetelésének joga, a támogatás visszafizetésére a felperest felszólította, és tekintet nélkül arra, hogy annak megfizetése iránt pert nem indított, a biztosíték ez idő szerint már ezt a követelését biztosítja.

A jogerős ítélet csak arról rendelkezett, hogy a felperest a hetedik és nyolcadik mérföldkőre a támogatás megilleti. A 2013. szeptemberében meghozott büntető ítélet alapján azonban megnyílt az elállás joga, figyelemmel arra is, hogy a kötelem a beruházási szak lezárultával nem szűnt meg. Hangsúlyozta, hogy a zárójelentés kiadását jogos okkal tagadta meg, az elállási joga gyakorlásához be kellett várnia a büntetőeljárás befejezését. A felperes törvényes képviselőjének költségvetési csalás bűncselekménye miatti jogerős elítélésére tekintettel köteles volt elállási jogot gyakorolni. A szerződés felbontása eredményeként a felperes köteles a támogatási összeg visszafizetésére, s az ingatlanára bejegyzett jelzálogjog ezt biztosítja.

Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító 9.G.40.600/2016/19. számú ítéletével szemben a felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2017. április 27-én kelt 19.Gf.40.590/2016/12. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a felperes a módosított keresetét fenntartotta. Arra hivatkozott, hogy a bűncselekménnyel összefüggésben kár vagy vagyoni hátrány nem következett be, így lehetett a sértett jogtárgy miatt közbizalom elleni bűncselekménynek minősíteni az elkövetett magatartást. A

bűncselekmény a szerződés teljesítését nem befolyásolta. A szabálytalanságok ismertek voltak az alperes előtt, a 2006. október 27-i és december 8-i helyszíni szemle alapján már orvosolta azokat. Az alperes a 2013. szeptember 9-én jogerős büntető ítélet alapján sem élt elállási jogával. A szabálytalanságokról tudva, több mint hét év elteltével, a szerződésszerű teljesítés bírósági megállapításától számított több mint öt év elteltével, a jogerős büntető ítélettől számítva több mint egy év elteltével adta ki elállási nyilatkozatát. Az elállási jog a szerződés teljesítésére vonatkozó igénnyel együtt elévült. Az alperes legkésőbb 2007. november 26-a után ismerte azokat a tényeket, amelyek az elállási jogot megalapozhatták. Állította, hogy a projekt lezárása legkésőbb a 2009. június 4-i jogerős ítélettel megtörtént, ezzel megkezdődött az üzemeltetési időszak. A támogatási szerződést szerződésszerűen teljesítette, a fenntartási időszak 2006. december 8-ától, de legkésőbb az ítélet 2009. június 4-i jogerőre emelkedéstől volt számított, így az 2014. június 4-én lejárt. A szerződés tehát a kölcsönös teljesítésekkel megszűnt. Zárójegyzőkönyv azért nem volt kiállított, mert az alperes önként nem teljesített, inkasszóval jutott csak a támogatási összeghez. A támogatás célja egészében megvalósult, a támogatási összeget szerződésszerűen elszámolta, a támogatási cél a fenntartási időszakban is megvalósított volt, a felperes változatlanul állította, hogy a meghozott ítélet jogereje kizárja, hogy az aszerint megítélt jogi tényeket utóbb vitássá tegye az alperes.

Mivel az üzemeltetési időszak 2014. június 4-én már mindenképpen eltelt, a megszűnt szerződés alapján az elállási jogot nem lehetett gyakorolni. A hatékonyság, az arányosság és a visszatartó erő követelményei nyilván nem érvényesülnek az elállás következményeinek alkalmazásával. A támogatási összeg indokolatlan visszakövetelése a felszámolásához, a borfeldolgozás és a munkahelyek megszűnéséhez vezetne.

Utalt arra is, hogy az elállási jog gyakorlására nyitva álló határidőt a szerződés, vagy külön jogszabály nem szabja meg, de a jogokat rendeltetésszerűen kell gyakorolni. Miután az alperes az OLAF jelentésről tudomást szerzett, nyilvánvalóan gyakorolhatta volna elállási jogát.

A zárójelentés hiánya nem jelenthette a teljesítés hiányát. Jogerős ítélet a teljesítés hatályainak beálltát úgy ítélte meg jogerősen, ahogy abban a peres eljárásban is ismert volt a bűncselekmény elkövetése miatt indult büntetőeljárás ténye. Hangsúlyozta, hogy a büntetőeljárásban megállapított bűncselekménnyel nem állt okozati összefüggésben az állított szerződésszegés, az alperes elállási jogának gyakorlása.

Az alperes változatlanul a kereset elutasítását, felperes perköltsége megfizetésére kötelezését kérte. Továbbra is a felperes vezető tisztségviselőjének projekt teljesítésével összefüggésben történt jogerős elítélésére hivatkozott. A felperesnek 2006. augusztus 31-ig kellett volna a hetedik mérőföldkőhöz tartozó berendezéseket telepíteni és 2006. szeptember 8-ig lett volna szükséges a nyolcadik, utolsó mérőföldkőhöz tartozóan teljesíteni ahhoz, hogy a teljes támogatásra jogosult legyen. A bűncselekmény elkövetésére tekintettel a szerződéstől elállás a szerződésszegés mértékével arányos szankció, hiszen a felperes bűncselekmény útján szerezte meg a támogatásra való jogosultságot. Az arányosság alapelve a 817/2004/EK rendelet 73. cikkével összhangban teljesült, az alkalmazandó szankció vagy intézkedés kiválasztásának joga a mérlegelési jogkörébe tartozott. Mérlegelési jogkörében volt szükséges vizsgálnia az elkövetett szabálytalanság súlyát, a felróhatóságot, a kedvezményezett közrehatásának mértékét.

Hivatkozott arra is, hogy a támogatási szerződés a szerződéstől való elállásra határidőt nem határozott meg. 2007-ben még elállási jogát nem gyakorolhatta, mivel nem volt ismert, hogy valóban követett-e el szabálytalanságot a felperes. Kiemelte, hogy a támogatás nyújtására közpénzügyi jogviszony keretében került sor, így a támogatások felhasználására a Polgári Törvénykönyvben rögzített szabályoktól szigorúbb szabályok vonatkoznak. A felperes törvényes képviselője büntetőjogi felelősségének megállapítása kizárja a projekt EU céljainak megfelelő megvalósíthatóságát. A bűncselekmény sérti az EU céljait, alapelveit, Magyarország pénzügyi érdekeit és költségvetését, ezáltal nem orvosolható. Kitért arra is, hogy a csalás elkövetése

hiányában a felperes nem kapja meg a támogatást.

Az elsőfokú bíróság 2018. február 13-án kelt 9.G.41.675/2017/4. számú ítéletével az alperes szerződéses nyilatkozatát pótolva feljogosította a felperest, hogy a helyrajzi számú ingatlanra az alperes jogelődjének javára a 42638/2004. számú határozattal 217.495.192 forint támogatási összeg és járulékai erejéig bejegyzett jelzálogjog törlését kérje az ingatlanügyi hatóságtól. Kötelezte az alperest a felperesnek 8.109.500 forint perköltség megfizetésére. Rendelkezett az alperes fellebbviteli bíróság határozatával megállapított fellebbezési eljárási költsége maga általi, a felperes illetékfeljegyzési joga alapján le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illeték állam általi viseléséről. Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a felperes és az alperes jogelődje között létrejött támogatási szerződés VII.1. 1) pontja valóban az elállási jog megnyíltáról rendelkezett arra az esetre, ha a kedvezményezett a pályázatával, a támogatás igénylésével, a projekt megvalósításával kapcsolatosan bűncselekményt követett el. A pályázati felhívás a 290/2002. (XII. 27.) Korm. rendelet hatálya alatt, 2003-ban jelent meg. A felperes törvényes képviselője által elkövetett bűncselekmény ténylegesen a felperes és az alperes jogelődje között létrejött szerződés teljesítésével összefüggő volt, az elkövetett bűncselekmény következményei a támogatási szerződéses kötelemben voltak értékelendők. Való tényként volt megállapítható az is, hogy a támogató milyen jogkövetkezményt alkalmazott a kedvezményezett szerződésszegésére tekintettel.

Az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a peres felek között a Ptk. 262. § (1) bekezdésének megfelelően létrejött, jelzálogjogot alapító szerződés értelmében az alperest e perben igazoltan nem illeti meg az a jog, hogy az ingatlanra vonatkozó és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjog jogosultjaként továbbra is rendelkezzen a megszűnt szerződéssel biztosított jogával. A jelzálog-szerződés 7. pontja szerint „a szerződéssel létesített jelzálogjog megszűnik, ha a támogatási szerződés alapján fennálló valamennyi kötelezettségét a zálogkötelezett teljesíti”. A támogatási szerződés alapján a felperes szerződéses kötelezettség-vállalása a IV.4 és IV.5 pontban írt rendelkezésekből kiolvashatóan egyrészt az volt valóban, hogy a szerződésben és a pályázatban meghatározott célt és feladatot ezekkel összhangban teljesítse, az üzemeltetéshez szükséges engedélyekkel együtt a zárójelentés elfogadott legyen, másrészt ugyanakkor a kedvezményezett felperes kötelezte magát, hogy a beruházást legalább öt évig az előírások betartásával használja és üzemelteti. Önmagában a projekt szerinti beruházási munka befejezésével tehát a felperes a támogatási szerződéses kötelemből nem szabadult. Az alperest a szerződés VII. 1.1. pontja alapján a szerződés hatálya alatt illette meg az a jog, hogy egyoldalú nyilatkozatával a szerződést felbontsa abban az esetben, ha a kedvezményezett felperes a pályázatával, a támogatás igénylésével, a projekt megvalósításával kapcsolatosan bűncselekményt követett el. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az elállási nyilatkozat egy kölcsönös teljesítéssel megszüntetett szerződéses kötelelem hatályának megszűnése után kiadott volt. Az alperes a zárójelentés elfogadását jogos ok nélkül tagadta meg. Rámutatott, hogy a szabálytalansági eljárás megindításával, illetve a feljelentést követően a büntetőeljárás folyamatban létével egyébként valóban függő helyzet alakult ki.

Az 53/2001. (VIII. 17.) FVM rendelet 8.2.9. pontja első bekezdésének, a 817/2004. EK rendelet 73. cikkének idézését követően úgy foglalt állást, hogy az előírt szankciókra vonatkozó követelmény a hatékonyság, az arányosság és a visszatartó erő. Az alperes az arányosság szempontját vehette figyelembe, amikor a szabálytalanságok ismeretében sem állt el a szerződéstől, hanem elfogadta a hiányosságok orvoslását, és szerződésszerűként kezelte a felperes teljesítését. Kifejtette, hogy a korábbi polgári perben meghozott jogerős ítélet a jogerő jogi tényének kötöttségével nem gátolhatta, hogy e perben az alperes hivatkozasson arra, hogy a szerződéses kötelezettség-vállalások teljesítéséhez fűződő polgári jogi hatályok egészében nem álltak be, megillette a zárójelentés elfogadásának megtagadását jelentő jog, illetve megilleti utóbb a jelzálogjog törléséhez szükséges szerződéses nyilatkozat kiadásának megtagadását jelentő jog is.

A fellebbviteli bíróság utasítása szerint vizsgálva, hogy az alperes által alkalmazott jogkövetkezmény megfelelt-e az EK rendelettel előírt arányosság szempontjának, arra az álláspontra helyezkedett, hogy az alperes által alkalmazott szankció nem arányos. Az arányosság szempontjának mérlegelésénél figyelembe veendő volt, hogy a támogatás célja egészében megvalósult, szerződészerűen elszámolt volt. A támogatási cél a fenntartási időszakban is egészében teljesült, a felperes vállalkozása a támogatással is előnyben részesített tevékenység teljesítése volt. A fellebbviteli bíróság utasítása szerint meghatározandó végrehajtási jog az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jelzálogjoghoz fűződő végrehajtási jog volt.

A megítélt jog alapján azonosítható jogerő jogi ténye azonban nem zárta ki azt, hogy egy elállási jog megnyíltával és gyakorolhatóságával kapcsolatos jogvita a tartalma szerint tárgyalat legyen. Az utolsó két szakasz támogatási összegének kifizetésekor - az alperes jogelődje által is elismerten - hiányosság már nem állt fenn.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 62. § (1) bekezdés c) pontjából következően az alperes jogelődjének javára bejegyzett jelzálogjog abban az esetben volt törölhető, ha az alapul szolgáló jogviszony megszűnt. Jelen eljárásban kellett azt megítélni, hogy mi volt a következménye a szerződéses jogviszonyban annak, hogy a bűncselekmény a támogatási szerződés megszűnése után volt megállapított. Figyelembe kellett venni, hogy a fizikai záró jegyzőkönyv kiállításának felróható elmulasztásával a támogató nem kerülhetett előnyösebb helyzetbe.

A jelzálogjogot alapító szerződés 7. pontja alapján válhatott esedékesen követelhetővé annak a szerződéses nyilatkozatnak a kiadása, amely a jelzálogjog ingatlan-nyilvántartási törléséhez lenne szükséges. Nem volt megállapítható, hogy az alperes a jelzálogjog törléséhez szükséges szerződéses nyilatkozat kiadását jogos okkal tagadhatta meg. A felperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 313. §-ára utalással eredményesen illethette meg az a jog, hogy a Ptk. 295. §-ára hivatkozással a szerződéses jognyilatkozat ítéleti pótlását követelje. Ezért az elsőfokú bíróság előadott keresettel egyezően rendelkezett a szerződéses nyilatkozat ítélettel való pótlásáról a Ptk. 295. §-a szerint.

Az ítélettel szemben az alperes fellebbezett, a felperes csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását, felperes perköltségben marasztalását, másodsorban az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Az elsőfokú bíróság által megállapított, és helytállónak tekintett tényállás lényegének ismertetését követően arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytelen jogi következtetésre jutott, az ítélet nem felel meg a Pp. 206. § (1) bekezdésének. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a által elkövetett költségvetési csalás összefüggésben volt a pályázattal. ugyanis a felperes vezető tisztségviselőjeként a támogatás részösszegének megszerzése érdekében hamis okiratokat nyújtott be nemcsak azKft, hanem a Kft. gépeit illetően is. A büntetőbíróság azt is rögzítette, hogy a gépek nem kerültek leszállításra a tályai telephelyre, ennek ellenére ilyen tartalmú okiratok kerültek benyújtásra. Az, hogy nincsen minden berendezés a helyén, a 2006. október 11-én tartott helyszíni ellenőrzésen derült ki, ahol póthatáridőt kapott a felperes a gépeknek a támogatási szerződésnek való megfelelését igazoló dokumentációjának becsatolására. 2006. október 27-én a rendkívüli helyszíni ellenőrzésen, köszönhetően a fenti hamis dokumentumoknak, már mindent rendben talált, és az akkori ismeretei alapján döntött úgy, mellőzhetőek a további szankciók a felperes ellen. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság úgy állapította meg a támogatási szerződés megszűntét, hogy előtte tényyszerűen leírta, hogy a bűncselekmény elkövetése összefüggésbe hozható a pályázattal. Értelemszerűen azért hívta fel 2006. október 11. napján a felperest hiánypótlásra, mert a magatartása nem volt teljesen szerződészerű, nem tudta volna neki kifizetni a szerződésben szereplő támogatási összeget. Felperes a támogatási összeghez hozzájutást

úgy látta kivitelezhetőnek, hogy hamis, feltehetően visszadátumozott dokumentumokat csatolt be részére. Állította, hogy azzal nem mehetett teljesedésbe a szerződés, hogy az egyik fél bűncselekmény árán jutott abba a pozícióba, hogy szerződésbeli kötelezettségeinek meg tudjon felelni. Ebből fakadóan az elállás gyakorlása sem lehetett szerződés megszűnése utáni jogi aktus, hiszen a szerződés nem szűnt meg. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy „az elállási nyilatkozat egy kölcsönös teljesítéssel megszüntetett szerződéses kötelelem hatályának megszűnése után kiadott volt”.

Az arányosság megítélése körében sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a támogatás megvalósult voltán kívül más szempontot nem mérlegelt, így azt sem, hogy ezt a támogatási célt a felperes úgy érte el, hogy súlyos szerződésszegő magatartást, azaz bűncselekményt követett el, amiért jogerősen el is ítélte a bíróság. Azt sem fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy mi lett volna az arányos jogkövetkezmény ebben az esetben, mint ahogy azt is figyelmen kívül hagyta, hogy az OLAF a jelentésében azt javasolta, hogy a támogatási összegeket a 7. és 8. mérőföldkő esetében ne fizesse ki és követelje vissza a már kifizetett támogatásokat is. Kiemelte, ahhoz, hogy az általa alkalmazott elállás, mint jogkövetkezmény aránytalannak legyen tekinthető, azt kellett volna először megállapítani, hogy a támogatási szerződés VII./1. c), h), i) és l) pontjai érvénytelenek. Ezek a pontok ugyanis feljogosítják arra, hogy elálljon a szerződéstől abban az esetben, ha a másik fél hamis adatot, hamis dokumentumot szolgáltat vagy a pályázattal kapcsolatban szabálytalanságot, bűncselekményt követ el. Ilyen irányú kérelem a felperestől nem érkezett, így ezzel ellentétes álláspont nem lett volna az ítéletben megfogalmazható.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az ítélet indokolásának részbeni megváltoztatását kérte a következők szerint „I. A támogatási szerződés alapján a felperes részéről a szerződésszerű teljesítés megtörténtét a Fővárosi Bíróság 17.G.41.622/2008/8 számú jogerős ítéletével megállapította, amelyet a res iudicata folytán az alperes nem tehet jelen perben kérdésessé.

A szerződés a teljesítésétől, a fenntartási időszak 2006. december 8. napjától, de legkésőbb az ítélet jogerőre emelkedésétől 2009. június 4. napjától számítva 2011. december 8. napján, de legkésőbb 2014. június 4. napján lejárt, tehát a szerződés a kölcsönös teljesítésekkel megszűnt. Megszűnt szerződés vonatkozásában az alperest nem illette meg a szerződéstől történő elállás joga, így jogellenesen tagadta meg a jelzálogjog törléséhez szükséges jognyilatkozat kiadását.

II. A felperes törvényes képviselőjének terhére megállapított bűncselekmény a teljesítést nem befolyásolta.”

A felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a korábbi perben meghozott ítélet anyagi jogerejének terjedelmét. A Pp. 229.§-hez kapcsolódó kommentár szerint pozitív irányban az anyagi jogerő abban nyilvánul meg, hogy az ítéletben foglalt döntés a felekre, továbbá a bíróságokra és más hatóságokra egyaránt irányadó, a felek az ítéletben elbírált jogot többé vitássá nem tehetik, a bíróságok és más hatóságok a későbbi döntésüknél a jogerős ítéletet alapul venni kötelesek. Negatív irányban az anyagi jogerő azt eredményezi, hogy az elbírált jog iránt újabb pert nem lehet indítani. A támogatási szerződés alapján a részéről a szerződésszerű teljesítés megtörténtét a Fővárosi Bíróság 17.G.41.622/2008/8. számú jogerős ítéletével megállapította, amelyet a res iudicata folytán az alperes nem tehet jelen perben vitássá. A fenntartási időszak 2006. december 8. napjától, de legkésőbb az ítélet jogerőre emelkedésétől 2009. június 4. napjától számítva 2011. december 8. napján, de legkésőbb 2014. június 4. napján lejárt, tehát a szerződés a kölcsönös teljesítésekkel megszűnt. A megszűnt szerződés vonatkozásában az alperest nem illetheti meg elállási jog, és köteles a jelzálogjog törléséhez szükséges jognyilatkozat kiadására. Változatlanul utalt arra, hogy a szerződésen alapuló elállási jog gyakorlására a Ptk. elévülésre vonatkozó általános szabályai az irányadóak. Az elállási jog érvényesíthetősége a szerződés teljesítésére vonatkozó ígérennyel együtt évül el. Az alperes 2006. októbere óta ismerte azokat a tényeket, amelyek a büntető eljárás alapjául szolgáltak, a Fővárosi bíróság pedig megállapította a

beruházás megvalósulását és a szerződésszerű teljesítés tényét. Az alperes mindezek ellenére sem gyakorolta ezzel kapcsolatban elállási jogát, így erre vonatkozó igénye elévült.

A büntető ítélet relevanciája körében arra hivatkozott, hogy a törvényes képviselője által elkövetett szabálytalanság abban állt, hogy az általa megrendelt és kifizetett eszközök vonatkozásában azt nyilatkozta, hogy valamennyi berendezés és eszköz a felperes telephelyére leszállításra került. A pályázat utófinanszírozott volt, így a szállítói számlákat maga fizette ki, amelyek megtérítését utólagos elszámolással kérhette. A hiányok észlelése után póthatáridőt kapott a hiányok pótlására, amely határidőn belül a szabálytalanság orvoslásra került, a még hiányzó berendezések pár héten belül leszállításra kerültek. A büntető bíróság is enyhítő körülménynek értékelte a beruházás maradéktalan megvalósulását. Erre tekintettel a megállapított bűncselekmény a teljesítést nem befolyásolta, így az elállás nem megalapozott.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet fellebbezésével nem érintett része helybenhagyását, az alperes perköltségben marasztalását kérte. Állította, hogy az alperes a fellebbezésben előadottakkal azt a hamis látszatot kelti, hogy az ismételt rendkívüli ellenőrzésen igyekezett hamis dokumentumokkal a szerződésszerű teljesítést igazolni, és ezért talált mindent rendben a hatóság (alperesi jogelőd). Ezzel szemben az a tény, hogy a 2006. október 11-i helyszíni ellenőrzés kapcsán derült ki, hogy az elszámolás során becsatolt okiratokkal ellentétben nem lett valamennyi berendezés és gép leszállítva, ezért az alperes a további kifizetéseket felfüggesztette. A 2006. október 27-i rendkívüli helyszíni ellenőrzésen már valamennyi berendezés és tartály leszállított volt, melyet az alperes jogelődje is elfogadott. A 2006. december 8-i helyszíni szemle is megállapította a szerződésszerű teljesítés tényét, ezt az alperes jelen fellebbezésében is elismerte. Az alperes előadásával ellentétben nem bűncselekmény árán jutott abba helyzetbe, hogy a szerződést teljesíteni tudja, hiszen a hiányosságok kiküszöbölésre kerültek. Az elsőfokú bíróság helytállóan tulajdonított jelentőséget annak, hogy az alperes a bűncselekmény megállapításának ismeretében sem állt el a szerződéstől, elfogadta a hiányosságok orvoslását, szerződésszerűként kezelte a teljesítést. Az elsőfokú bíróság az alkalmazott jogkövetkezmény arányosságának megítélése körében a bűncselekmény elkövetését, törvényes képviselőjének jogerős elítélését mérlegelte, amikor kifejtette, hogy a felperes a támogatási célt nem a bűncselekmény elkövetésével, hanem a szerződésben foglaltak maradéktalan teljesítésével valósította meg.

Az alperes fellebbezése megalapozatlan, a felperes csatlakozó fellebbezése részben megalapozott.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 320. § (1) bekezdése szerint aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva elállásra jogosult, e jogát a másik félhez intézett nyilatkozattal gyakorolja. Az elállás a szerződést felbontja.

Az elsőfokú bíróság az adott ügyben, a felek által sem vitatottan, helytállóan állapította meg, hogy az alperest a támogatási szerződés VII. 1. 1.) pontjában részére biztosított elállási jog a támogatási szerződés hatálya alatt illette meg. A felek álláspontja e körben abban különbözött, hogy az elállási jog alperes általi gyakorlására a szerződés hatálya alatt, vagy pedig annak megszűntét követően került-e sor. A szerződés megszűnését pedig azért ítélték meg eltérő módon a felek, mivel a felperes a szerződés szerződésszerű teljesítése folytán történt megszűnését állította, míg az alperes kétségbe vonta, hogy a felperes törvényes képviselője terhére megállapított bűncselekményre tekintettel a szerződés teljességbe mehetett volna.

A felperes tévesen hivatkozott a csatlakozó fellebbezésében arra, hogy a felek között a Fővárosi Bíróság előtt 17.G.41.622/2008. számon folyt peres eljárásban (korábbi eljárásban) meghozott jogerős ítélet anyagi jogerő hatása kizárja jelen perben a felperes teljesítése szerződésszerű volta

megítélhetőségét.

A jelen eljárásban még alkalmazandó Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 229. § (1) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a keresettel érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek - ideértve azok jogutódait is - egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessek (anyagi jogerő).

Az anyagi jogerő személyi és tárgyai terjedelme a peres felek, az érvényesített jog és a tényalap azonosságát feltételezi.

Nem vitásan jelen peres felek és a korábbi per felei között az azonosság fennáll, azonban a jog és a tényalap azonossága nem állapítható meg. A felperes a korábbi perben a Ptk. 277. §-a alapján a támogatási szerződés maradéktalan, szerződés előírásainak megfelelő teljesítésére hivatkozással a 7. és 8. mérföldköhöz kapcsolódóan a támogatási összeg részére megfizetéséhez fűződő jogát érvényesítette, míg jelen perben a Ptk. 295. § alapján az alperes jelzálogjog törléséhez szükséges nyilatkozata ítélettel pótlása iránti jogát érvényesíti. A ténybeli alapok különbözősége abban pedig nyilvánvalóan megmutatkozik, hogy míg a korábbi perben a büntető eljárás még csak nyomozati szakban volt, addig jelen perben már a felperes vezető tisztségviselője által elkövetett költségvetési csalás bűncselekmény tényként állapítható meg, és annak a szerződés teljesítésével összefüggő volta is.

Az elsőfokú bíróság a korábbi perben hozott ítélet anyagi jogerőhatását helytállóan értékelte, helyesen tette vizsgálat tárgyává a szerződés felperes általi teljesítését, az alperes elállási joga gyakorlásának jogszerűségét.

Mivel a fent kifejtettekből következően a korábbi perben a beruházási szak tekintetében a felperes szerződésszerű teljesítésére tett ítéleti ténymegállapítás a feleket, és a jelen perben eljáró bíróságokat nem köti, a bűncselekmény jogerős megállapítására tekintettel a fenntartási időszak sem számítható felperes által kért módon.

A korábbi perben eljáró bíróság a felperes teljesítését azon okból tekintette szerződésszerűnek, mert akkor azt az alperes sem vitatta, az ítélet meghozataláig a támogatási szerződéstől való elállást megalapozó szabálytalanságot nem állapított meg. A 6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben foglaltak szerint bírói kérdésre az alperesi jogelőd kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy „az általuk lefolytatott ellenőrzés alapján nem merült fel olyan körülmény, amely indokolta volna, hogy a hivatal elálljon a támogatási szerződéstől, hiszen a felperes könyvelése pénzügyileg rendben volt...., megállapították azt is, hogy a támogatást a felperes arra fordította, amire kérte, a támogatás célja megvalósult, az üzleti tervben foglaltakat betartotta, .. az üzem működött.”

A büntető eljárás azonban a felek viszonyában új helyzetet teremtett, amint arra az elsőfokú bíróság is rámutatott, a büntető eljárás folyamatban létevel függő helyzet alakult ki. Ebből a körülményből az elsőfokú bíróság viszont nem helytálló jogi következtetésre jutott.

A támogatási szerződés VII. 1. l.) pontja szerint a támogató akkor jogosult a szerződéstől elállni, ha a kedvezményezett a pályázatával, a támogatás igénylésével, a projekt megvalósításával kapcsolatosan bűncselekményt követ el.

Bűncselekmény megállapítása büntető bíróság hatáskörébe tartozik, így amennyiben a projekt megvalósításával kapcsolatos bűncselekmény tárgyában büntető eljárás folyik, ez a körülmény a támogatási szerződés megszűnésének lehetőségét kizárja. Ettől eltérő értelmezés ezen rendelkezést

kiüresítené, hiszen ha a szerződés a büntető eljárás jogerős befejezését megelőzően megszűnhetne, már nem lenne mód az elállási jog gyakorlására abban az esetben, ha bűncselekmény megállapítására kerül sor.

A büntető eljárás jogerősen 2013. szeptember 19-én fejeződött be, ezen időpontig a támogatási szerződés bizonyosan nem szűnhetett meg, az elsőfokú bíróság is rögzítette, hogy a bűncselekmény következményei a támogatási szerződéses kötelemben voltak értékelendők. Az elsőfokú bíróság egyébiránt úgy állapította meg a szerződés kölcsönös teljesítéssel megszűnt, az elállási nyilatkozat szerződéses kötelelem hatályának megszűnése után kiadott voltát, hogy ténylegesen a szerződés megszűnésének időpontját meghatározta volna.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azonban a projekt megvalósításával kapcsolatos bűncselekmény miatt folyamatban volt szabálytalanságkezelési eljárásra figyelemmel az alperes az elállási jogát a támogatási szerződés hatálya alatt gyakorolta.

Az alperes a 2014. december 10-én kelt elállást közlő jognyilatkozatában a legsúlyosabb szankció alkalmazását azzal indokolta, hogy az elkövetett bűncselekmény sérti Magyarország pénzügyi érdekeit, a felperes nagymértékben közrehatott a szabálytalanság keletkezésében, a szabálytalanság felróható a felperesnek, és elég súlyos.

Amint arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott, az előírt szankcióra vonatkozó követelmény a hatékonyság, az arányosság és a visszatartó erő. (817/2004/EK rendelet 73. cikk) A Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság e körben elfoglalt álláspontjával, az elsőfokú bíróság a perbeli adatok helytálló értékelésével állapította meg, hogy az alperes által alkalmazott szankció sérti az arányosság követelményét.

A Fővárosi Ítéltábla ezen indokolást azzal egészíti ki, hogy a megállapított bűncselekmény súlya nem áll arányban az elálláshoz kapcsolódó azon jogkövetkezménnyel, miszerint a felperes a teljes egészében megvalósult, és jelenleg is működő beruházás kapcsán kötelessé válik az igénybe vett teljes támogatási összeg elálláskor érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamata visszafizetésére, még kevésbé azzal, hogy ilyen mértékű visszafizetési kötelezettség a felperes felszámolásához, a borfeldolgozás és a munkahelyek megszűnéséhez vezethet. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy nem a beruházás valósult meg bűncselekménnyel, a felperes a támogatásra való jogosultságot nem bűncselekménnyel, hanem teljesítéssel szerezte meg, de egyébként is a gépek, berendezések hamis okiratokkal lefedett hiányát rövid időn belül pótolta. A Fővárosi Ítéltábla ezért egyetértett a felperessel annyiban, hogy a felperes törvényes képviselőjének terhére megállapított bűncselekmény a teljesítést nem befolyásolta. Az alperes a korábbi perben maga is elismerte, hogy a felperes a támogatást a beruházására fordította, ezáltal Magyarország pénzügyi érdekeinek sérelme nem állapítható meg.

A Fővárosi Ítéltábla megítélése szerint továbbá az elállás szankció alkalmazásával a hatékonyság elve is sérül. Nem minősülhet hatékonynak az a szankció, amely a beruházási cél teljes megvalósulását követően a fent említett súlyos gazdasági következményekkel járhat, és amelynek alkalmazására az annak alapjául szolgáló bűncselekmény jogerős megállapítását követő több mint egy év elteltével kerül csak sor.

Tévesen hivatkozott az alperes a fellebbezésében a támogatási szerződés VII.1. c), h) i) és l) pontjai érvénytelenségének megállapítása szükségességére is az aránytalanság megállapíthatósága érdekében. Az alperesnek ugyanis csak jogosultsága, de nem kötelezettsége ezen rendelkezések alapján a szerződéstől elállás. A 2017. szeptember 6-án becsatolt szabálytalanságkezelési eljárásrend I.9. pontjában rögzített szankciórendszer szerint az alperesnek az elállás szankción kívül más szankció alkalmazásának lehetősége is rendelkezésére állt. Az arányosság követelményének teljesülésénél, a fentiekén túl, a szankció rendszer egyes elemeire is figyelemmel kell lenni, és a szankciót a szabálytalanság súlyához, gyakoriságához mérten szükséges alkalmazni. Jelen

eljárásnak nem tárgya annak meghatározása, hogy mi lett volna az arányos jogkövetkezmény a perbeli esetben, ezért ebben a kérdésben az elsőfokú bíróságnak sem volt szükséges állást foglalnia.

Az alperes által alkalmazott, rendeltetésellenesen gyakorolt, az arányosság és hatékonyság követelményét sértő elállás szankció a szerződés felbontásának joghatása kiváltására alkalmatlan, ezért a felperest sem terheli a támogatási szerződésben az elálláshoz kapcsolt jogkövetkezmény.

Ebből következően az elálláshoz kapcsolódóan az alperesnek nem merül fel olyan követelése, amelynek biztosítására a bejegyzett jelzálogjog fedezetül szolgálhatna.

Minderre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a jelzálogszerződés 7. pontja alapján a felperes jogosulttá vált a jelzálogjog ingatlan-nyilvántartási törléséhez szükséges alperesi nyilatkozat kiadása követelésére, és ezen helyes álláspontjából következően a Ptk. 295. §-a alapján helytállóan rendelkezett a szerződéses jognyilatkozat ítélettel pótlásáról.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - részben a fenti eltérő indokolással - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező alperest a felperes 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pontja, (5)-(6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alkalmazásával megállapított, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányos ügyvédi munkadíjból álló másodfokú másodfokú perköltsége felperesnek megfizetésére.

Az alperes a felperes illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett, felperes csatlakozó fellebbezése eredményességével arányos csatlakozó fellebbezési illeték államnak megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles.

A felperes az illetékfeljegyzési joga folytán meg nem fizetett, a csatlakozó fellebbezése eredménytelenségével arányos csatlakozó fellebbezési illeték államnak megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles.

Az eredménytelenül fellebbező alperes által meg nem fizetett fellebbezési illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2018. november 7.

Dr. Gál Judit s. k.
a tanács elnöke

Dr. Rutkai Éva s. k.
előadó bíró

Dr. Molnár József s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Gesztesi Diana
bíróági ügyintéző